Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Virgie Withagen
v.withagen@nijmegen.nl
T 024 – 329 93 21

Ons kenmerk
E.21.000022

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 12 januari 2021
Onderwerp Aanpak en maatregelen coronacrisis

Geachte leden van de raad,

Sinds maart 2020 bent u regelmatig geïnformeerd over de stand van zaken in de aanpak en de maatregelen van de coronacrisis, via brieven van de voorzitter van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, brieven van ons college over het maatregelenpakket en door gesprekken met uw raad. De Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 (TWM), die op 1 december 2020 van kracht is geworden, schrijft voor dat de burgemeester verantwoording aflegt over het op grond van de TWM gevoerde bestuur. Van de burgemeester wordt in de wet gevraagd dat hij de betrokkenheid van gemeenteraad en college waarborgt. Op 2 december 2020 hebben wij in samenspraak met u bepaald dat we deze betrokkenheid in elk geval vormgeven door een maandelijks gesprek. Daarnaast kunt u tweemaandelijks een brief tegemoet zien, eens per maand van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en eens per maand van de gemeente Nijmegen. Met deze brief informeren wij u over de aanpak en de maatregelen van de coronacrisis in de gemeente Nijmegen ter voorbereiding op ons gesprek op 13 januari 2020.

CoronaCrisismonitor 2020 Q3
U heeft aangegeven op 13 januari 2021 ook in gesprek te willen gaan over de coronacrisismonitor. De crisismonitor richt zich op de *doorwerking* van de coronacrisis op de economie en de maatschappij in Nijmegen. Ten behoeve van ons gesprek op 13 januari herhalen we in deze brief nogmaals kort het algemene beeld dat uit de crisismonitor naar voren kwam.

Het beeld in het derde kwartaal van 2020 is wat positiever dan een kwartaal eerder. We zien herstel in de aanwas van nieuwe bedrijven, centrumbezoek en ondernemersvertrouwen. Werkloosheid en bijstand nemen iets af. Ook de overlastmeldingen dalen iets na de forse stijging in het tweede kwartaal. Bij het zorggebruik zien we een herstel van de groei van Wmo-cliënten na een dip tijdens de eerste coronagolf. Binnen de stedelijke ontwikkeling blijft de bestaande koopwoningmarkt krap en duur. In de nieuwbouw zien we in het tweede kwartaal wat minder afgegeven bouwvergunningen voor nieuwbouwwoningen en in de eerste negen maanden van 2020

ook wat minder opleveringen. Mede hierdoor en vanwege een minder sterke studenteninstroom na de zomer lijkt 2020, na twintig jaar onafgebroken groei, het eerste jaar te worden dat we met minder inwoners afsluiten dan we begonnen. Niettemin heeft ook in het derde kwartaal twee derde van de leden van het stadspanel vertrouwen in de toekomst van Nijmegen en bijna de helft ook in het gemeentebestuur en de aanpak van de coronacrisis. De elf procent die dat niet heeft, uit vooral een wens naar strengere maatregelen en handhaving.

Voor meer informatie over het beeld van de crisismonitor verwijzen we naar onze brief van 24 november 2020 en de crisismonitor. Eind januari hopen we u te kunnen informeren over een nieuwe editie van de crisismonitor, namelijk van het vierde kwartaal van 2020.

Hierna gaan we in op de verschillende domeinen die een relatie hebben met de aanpak en de maatregelen van de coronacrisis. Ook gaan we in op het vijfde maatregelenpakket.

Veiligheid en handhaving
Voor het merendeel van de informatie op het gebied van veiligheid en handhaving verwijzen we naar de brieven van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid over de regionale aanpak van de crisisbeheersing van Covid-19. Verder ontvangt u binnenkort een separate brief van de voorzitter van de Veiligheidsregio over de eindevaluatie van de aanpak van de coronacrisis in periode tot aan de inwerkingtreding van de TWM.

In algemene zin kunnen we constateren dat de coronamaatregelen over het algemeen goed worden nageleefd. In de supermarkten was het in aanloop naar de feestdagen druk, maar ondernemers hielden zich goed aan het deurbeleid en het maximaal aantal mensen binnen. Ook de mondkapjesplicht wordt over het algemeen goed nageleefd. Er zijn de afgelopen maand geen ontheffingen aangevraagd en verleend en slechts een handvol waarschuwingen uitgedeeld. Op een klein aantal excessen is ingegrepen.

De jaarwisseling is, in het licht van de naleving van de coronamaatregelen, naar tevredenheid verlopen. In de aanloop naar de jaarwisseling is geïnvesteerd in online activiteiten voor jongeren. Daarnaast hebben de diverse partners met preventieve taken ambulante rondes in de wijken gelopen om jongeren te wijzen op de geldende coronamaatregelen en het vuurwerkverbod. Wij informeren u binnenkort met een separate brief over de aanpak en de samenwerking op het gebied van de jaarwisseling.

Als we kijken naar de criminaliteits- en overlastcijfers zien we, net als in de rest van Nederland, dat de (vermogens-)criminaliteit fors is gedaald. Onder meer door het feit dat meer mensen online hun inkopen doen, neemt de cybercriminaliteit toe. Ook de overlastmeldingen zijn toegenomen, mede als gevolg van het feit dat meer mensen vaker thuis zijn.

Economie
Met ingang van 15 december 2020 heeft niet alleen de horeca, maar ook de niet-essentiële detailhandel haar deuren moeten sluiten. Dit heeft uiteraard een grote impact op de

betrokken sectoren. Dat geldt zeker ook voor de evenementensector. Uit de derde peiling van het corona-ondernemerspanel van VNO-NCW blijkt dat zestig procent van de ondernemers in Gelderland nog steeds te maken heeft met een omzetdaling. Tegelijkertijd groeit de groep die investeringen niet meer uitstelt van 43 procent naar vijftig procent. We zien dat ondernemers zich over het algemeen goed aan de maatregelen houden en ondanks de onzekerheid creatief op zoek gaan naar oplossingen. Zo zijn er ondernemers die ondanks de crisis een oriënterend gesprek willen over het starten van een bedrijf, ondernemers die een gezamenlijke webshop zijn begonnen en horecazaken die zich toeleggen op het organiseren van online evenementen als kerstbingo's of het streamen van muziekoptredens.

Het Ondernemerspunt en het accountmanagement onderhoudt contact met ondernemers, we zijn bereikbaar voor vragen en we proberen waar mogelijk een helpende hand te bieden. Vooral direct na de lockdown van 15 december 2020 hebben we als gemeente veel vragen gekregen, bijvoorbeeld over de mogelijkheden voor verkoop in de buitenlucht of vanuit een standplaats (vaak op een terras), hoe om te gaan met bestellen door klanten en de mogelijkheden voor personal shopping. Daarnaast blijven we vragen krijgen over financiële ondersteuning zoals via de TOZO, TOGS of TVL1, maar ook over situaties waarin ondernemers buiten de regelingen lijken te vallen.

Uiteraard nemen we ook nu weer maatregelen om de ondernemers te ondersteunen. We hebben bijvoorbeeld de winkeltijden voor supermarkten in de periode tot en met 19 januari 2021 op de zondagen verruimd, in december de parkeertarieven voor de ochtenden verlaagd en er is een nieuwe tranche van de digitaliseringsvouchers beschikbaar gekomen voor het MKB in de sectoren horeca en detailhandel. Daarnaast zijn we met ondernemers in gesprek om een impuls te geven aan de lokale economie en de binnenstad.

Openbare ruimte
We monitoren permanent de drukte in de binnenstad van Nijmegen met de passanten-sensoren, die dit privacy-verantwoord mogelijk maken in Nijmegen. Daarmee hebben we ervaring opgedaan met het verloop van de publieksstromen en de drukte in het stadscentrum. We constateren dat het nooit echt te druk is geweest. De zaterdagmiddagen tussen 12.00 en 15.00 uur waren de drukste momenten in het centrum, met name op de zaterdag na 'Black Friday'.

Als gemeente hebben we permanent contact met ondernemers over de situatie in de openbare ruimte van het stadscentrum, onder andere via het Huis voor de Binnenstad. Maatregelen voor de openbare ruimte, die op eigen initiatief van de ondernemers werden voorgesteld, hebben we akkoord bevonden en waar nodig ondersteund. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan posters op winkelramen, wachtrij-stickers voor winkels en de extra toiletvoorziening op plein 1944.

We zijn bewust terughoudend geweest met fysieke maatregelen in de openbare ruimte van de stad en in het bijzonder het stadscentrum. We zijn er steeds van uitgegaan dat de inwoners en bezoekers zelf verantwoordelijk zijn en dat we mogen verwachten dat zij de

regels kennen en naleven. Daarbij is het drukke deel van het centrum van Nijmegen zo ruim opgezet, dat maatregelen als verplichte looproutes of éénrichtingverkeer voor voetgangers niet nodig waren. We hebben er vanaf het begin van de crisis voor gezorgd dat op afroep maatregelen klaar stonden om publiek uit het centrum te weren voor die situatie waarin het onverantwoord druk zou worden. Op dat moment kunnen bijvoorbeeld borden worden geplaatst bij de ingangen van het stadscentrum en teksten worden getoond op informatieborden langs de toegangswegen. De medewerkers van Toezicht en Handhaving zijn hierbij de 'ogen en oren' ter plekke. Tot nu toe is het niet nodig geweest om deze maatregelen in te zetten.

Onderwijs en kinderopvang

Sinds 16 december 2020 zijn de onderwijsinstellingen en kinderopvang gesloten tot 18 januari a.s. Op 14 december 2020 werd deze lockdown afgekondigd, zodat er één dag was om de ouders te informeren en het thuisonderwijs weer op te starten en afspraken te maken tussen basisscholen en kinderopvang, waaronder de buitenschoolse opvang. In overleg met schoolbesturen en kinderopvangaanbieders hebben we de coördinatie voor de noodopvang opgepakt. Vanaf 16 december is weer noodopvang beschikbaar voor kinderen van ouders met cruciale beroepen en voor kinderen in kwetsbare situaties. Anders dan tijdens de eerste corona-sluiting is de noodopvang alleen beschikbaar tijdens reguliere uren, er is geen avond- of weekendopvang. Dat betekende dat alleen kinderen die op basis van hun contract tijdens de kerstvakantie naar de BSO zouden gaan in het kader van de noodopvang zijn opgevangen. De beoordeling of een kind kwetsbaar is, ligt bij de kinderopvang en scholen. Wij zien dat meer kinderen gebruik maken van de noodopvang in de kinderopvang en op de scholen dan tijdens de eerste corona-sluiting. Wel zijn er aanzienlijke verschillen tussen verschillende locaties. In de kinderopvang wordt gemiddeld 45 procent van de kinderen opgevangen. Op de scholen ongeveer een derde van de leerlingen. Kinderen van groep 8, die zich voorbereiden op de (cito)toetsen en de overgang naar het VO, mogen naar school komen. In het speciaal onderwijs gaat een groot deel leerlingen naar school in het kader van noodopvang. Er zijn tot nu toe voldoende medewerkers beschikbaar om de noodopvang te verzorgen. Voor de gemeente zijn er in deze corona-sluiting geen financiële consequenties. De noodopvang gebeurt met gesloten beurzen.

Maatschappelijke opvang

Als centrumgemeente hebben wij een oplossing moeten vinden met inachtneming van de Covid-19-maatregelen. Normaal worden tijdens de koude winterperiodes bedden 'bijgezet' in bestaande opvanglocaties, dat was nu niet haalbaar. Daarnaast heeft het ministerie van VWS ons gevraagd de maatschappelijk opvang ruimer op te stellen, ook voor doelgroepen die normaliter geen 'recht' hebben op opvang, zoals bijvoorbeeld arbeidsmigranten. Tegelijkertijd moest er een oplossing komen voor de winterkouderegeling. In de periode van de gedeeltelijke lockdown van 12 november 2020 tot 1 december 2020 is de Jan Massinkhal tijdelijk geschikt gemaakt voor extra opvang. Er was plek voor vijftig mensen en er waren op enig moment tussen de 25 en veertig personen die hier gebruik van maakten. Omdat de hal vanaf 1 december 2020 niet meer beschikbaar was, zijn op het terrein

vervolgens dertig tijdelijke verblijfunits geplaatst, waar momenteel (*week 1 2021*) ruim vijftig personen worden opgevangen in het kader van de winteropvang.

Zorg & Welzijn
We merken dat zorginstellingen onder druk staan vanwege meer ziekte en uitval als gevolg van Covid-19. Dit betekent dat soms wachttijden oplopen om zo urgente en crisissituaties te kunnen blijven oppakken. Daarnaast zien we veel creativiteit bij onze maatschappelijke partners. Zo hebben we veel waardering voor de wijze waarop instellingen voor onze jongeren in deze periode toch leuke en interessante activiteiten weten te organiseren.

Cultuur
De voortdurende maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 hebben een grote impact op de (continuïteit van de) culturele instellingen en op het welbevinden van onze inwoners: er kunnen onvoldoende inkomsten gegenereerd worden voor een dekkende exploitatie, cultuuraanbod enerzijds en zowel actieve als passieve cultuurparticipatie anderzijds zijn tot een minimum teruggebracht. Dit vinden wij een punt van zorg. In 2020 hebben we de culturele instellingen met continuïteitsproblemen kunnen steunen, onder meer door gebruik te maken van een matchingsregeling met middelen vanuit het rijk en de provincie. Daarnaast zijn culturele instellingen, zzp-ers en (amateur-)gezelschappen zelf druk bezig geweest met het besparen van kosten, verplaatsen of annuleren van voorstellingen en het zoeken naar alternatieve manieren om het culturele aanbod toch voort te kunnen zetten. We verwachten dat de culturele sector in 2021 nog niet hersteld is.

Werk & Inkomen
In de nieuwe lockdownsituatie houden we nauw contact met de partijen in de stad die zich sterk maken voor de ondersteuning van onze inwoners. Denk daarbij aan Voedselbank, Vincentiusvereniging, Bindkracht10, stichting Leergeld (in verband met thuisonderwijs), maar natuurlijk ook onze eigen uitvoeringsorganisatie Zorg en Inkomen. We willen zeker weten dat ze hun werk voor inwoners in deze kwetsbare situatie kunnen voortzetten. Tot heden lukt dit met groot improvisatievermogen binnen de Covid-19-maatregelen. Vrijwilligers en uitvoerende medewerkers van de gemeente spelen hierin een cruciale rol, ook dat volgen we nauwlettend. De Kledingbank is net als in de eerste lockdown gesloten. Bij de uitvoering van de opeenvolgende Tozo-regelingen voor kleine ondernemers en zelfstandigen vragen we actief naar de behoefte aan contact in verband met geldzorgen en schulden. Deze actieve rol wordt zeer gewaardeerd. De boeggolf, die we verwachten als het gaat om mensen met financiële problemen en die daarbij onze hulp nodig hebben, blijft tot heden nog uit. Ten slotte is er een start gemaakt met de uitvoering van landelijk geïnitieerde crisisdienstverlening, denk daarbij aan het verstrekken van scholingsvouchers en het voeren van loopbaanadviesgesprekken.

Sport
Onze zorg over het voorbestaan van de huurders van onze wijk- en sportaccommodaties en het overig vastgoed neemt toe. Dat leidt tot het risico van leegstand van onze vastgoedobjecten. Ook maken wij ons zorgen over onze bezoekers. We krijgen meer signalen hierover. Nagenoeg geen enkele activiteit (behalve onder andere de jeugd t/m 17

jaar, kwetsbare groepen/dagbesteding) kan worden uitgevoerd, waardoor de binding van de leden met de aanbiedende organisaties aan het afnemen is. Het is nu nog onduidelijk wat het concrete effect is op de deelname en/of het ledenbestand van de organisaties. We verwachten dat dat eerst in de loop van dit jaar en mogelijk zelfs pas na de zomer van 2021 zichtbaar wordt. We blijven de situatie monitoren en ondersteunen huurders binnen de gegeven kaders waar mogelijk bij de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten. Van het aanbod van activiteiten voor de jeugd in de openbare ruimte en de Cruijff Courts is in de afgelopen periode goed gebruik gemaakt. In de komende periode houden we dit ook in stand.

Maatregelenpakket
In maart, mei, juni en september 2020 hebben we maatregelen vastgesteld om de economische en maatschappelijke effecten van de coronacrisis te verzachten. Nu duidelijk is dat de beperkingen voortduren en de impact op onze inwoners, organisaties en ondernemers in de stad langer duurt, hebben we afgelopen december een aantal maatregelen verlengd voor de periode tot 31 maart 2021.

Met de maatregelen worden de effecten van de coronacrisis voor de inwoners en ondernemers in Nijmegen verzacht en dragen we bij aan de grote opgaven voor onze stad. Inmiddels ondervinden wij al langere tijd de gevolgen van de beperkende maatregelen om corona eronder te krijgen. Wij kiezen er in deze fase voor om in mindere mate de focus te leggen op korte termijn maatregelen en meer op het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid van ondernemers en organisaties om hun bedrijf of instelling zo in te richten dat zij in staat zijn om een duurzame bedrijfsvoering te voeren, die opgewassen is tegen de aanwezige onzekerheid. Ter ondersteuning heeft uw raad bij de stadsbegroting 2021-2024 de ‘Impuls Wonen, Cultuur en lokale economie’ vastgesteld. Hierin is onder andere tweemaal € 300.000 beschikbaar voor de lokale economie en tweemaal € 250.000 specifiek voor de ontwikkeling van de binnenstad. Daarnaast zijn nog investeringsbijdragen opgenomen voor borging van de ontwikkelingen op de langere termijn.

Nu we in een andere fase van de coronacrisis terecht zijn gekomen, waarbij er geen sprake meer is van een grote verrassing en er gewoon weg geanticipeerd moet worden op een deels andere werkelijkheid, hebben wij een aantal maatregelen uit ons maatregelenpakket van het begin van de coronacrisis succesvol afgerond en niet verlengd.
Voor betalingen en aanslagen hanteren we zoveel mogelijk de reguliere situatie. Aanslagen worden opgelegd, tenzij burgers of bedrijven aantoonbaar financiële problemen ondervinden als gevolg van de coronacrisis. Voor die situaties blijft gelden dat we maatwerk leveren, ruimhartig zijn met betalingsregelingen en niet actief invorderen. In het algemeen blijft gelden dat niet betaald hoeft te worden voor zaken van de gemeente waarvan geen gebruik wordt gemaakt. Dit geldt bijvoorbeeld voor geannuleerde huwelijken en voor de verhuur van onze accommodaties. Tenslotte spelen we waar mogelijk in op de rijksregelingen voor compensatie van gederfde huur van sportaccommodaties.

Gemeentelijke dienstverlening
Onze gemeentelijke dienstverlening mag doorgaan en moet dat dus ook. We blijven voorlopig voor Nijmegenaren die onze producten, zoals paspoorten en rijbewijzen, echt nodig hebben ons complete dienstenpakket aanbieden. We volgen hierbij de landelijke richtlijn van het RIVM. Nijmegenaren kunnen voorlopig nog zelf een afspraak inplannen. We volgen onze klantbezoeken op de voet via ons klantsysteem en zien dat het de laatste maanden rustig is op onze beide locaties. Op onze website staat een verzoek om alleen afspraken te maken indien dit strikt noodzakelijk is.

We monitoren continu de feitelijke bezoeken en afspraken. Op deze manier zijn we in control en kunnen we, wanneer het te druk wordt, onze dienstverlening inperken. Nijmegenaren kunnen nog steeds trouwen (met maximaal 27 personen in het stadhuis) en kunnen in het huidige maatregelenpakket hun huwelijk gratis annuleren of verzetten.

Landelijke lockdown
Zoals u bekend is, heeft minister-president Rutte op 14 december 2020 tijdens een toespraak meegedeeld dat Nederland vanaf 15 december in een lockdown gaat. Deze lockdown duurt zeker tot en met dinsdag 19 januari. Over de regels tijdens de lockdown bent u geïnformeerd door de brief van de burgemeester d.d. 21 december 2020. De verwachting is dat het kabinet op 12 januari 2021 opnieuw een persconferentie belegt over de maatregelen van de coronacrisis. Het is op dit moment onzeker of en zo ja welke veranderingen in de landelijke lockdown gaan optreden.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en kijken uit naar het gesprek met uw raad op 13 januari 2021.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

mr. drs. A.H. van Hout	drs. H.M.F. Bruls
gemeentesecretaris	burgemeester

Bijlage: brief burgemeester Bruls aan de gemeenteraad